

Wychodzi w każdą niedzielę
podczas pory kąpielowej.

PRZEDPŁATA

na cały sezon kąpielowy
wynosi:

w Krynicy 2 zlr. 50 ct.
z przesyłką poczt. 3 „ — „
za granicą 3 „ 25 „

Numer pojedynczy w Krynicy
kosztuje 15 ct.

W innych miejscach i zdrojowiskach krajowych 16 ct.

KRYNICA

PISMO

poświęcone balneologii i sprawom polskich zdrojowisk.

Redaktor główny i wydawca: Dr. LEON KOPFF,

lekarz rządowy c. k. Zakładu zdrojowego w Krynicy.

Przedpłatę frankowaną
przyjmuje Administracja pisma
„Krynica“ w Krynicy, tudzież
wszystkie urzęda pocztowe.

W Warszawie, Król. Polskiem
i Rosyi, przyjmują przedpłatę
wszystkie księgarnie.

INSERATY przyjmuje się za opłatą
od miejsca wiersza drobnym dru-
kiem (petit) po 8 centów.

Biurowisko Redakcyi i Administracyi
w kancelaryi c. k. Zarządu zdro-
jowego w Krynicy.

KALENDARZ:

Lipiec. 5 Niedziela. 7 po Sw. Cyrylla i Metodego. 6 Poniedziałek. Izajasza pror. i Dominiki. 7 Wtorek. Estery kr. i Klaudyusza m. 8 Środa. Elżbiety królowej wd. 9 Czwartek. Cyryla b., Anatoli i Zenona. 10 Piątek. Analii p., Felicjy i 7 braci m. 11 Sobota. Pelagii p. — Wschód słońca: 5/7 4.1. 11/7 4.4. Zachód słońca: 5/7 8.9. 11/7 8.5.

O znaczeniu higienicznym

powietrza leśnego i lasu w ogólności

według Prof. Dra Ebermayera w Monachium.

(Ciąg dalszy).

I. O higienicznym znaczeniu powietrza leśnego.

Dowiedzionym pewnikiem jest, że świat roślinny ma w ekonomii przyrody podwójne zadanie, którego celem jest utrzymanie świata zwierzęcego. Po pierwsze bowiem z utworów organicznych tylko rośliny posiadają ową szczególną syntetyczną własność wytwarzania z pojedynczych pierwiastków czerpanych z ziemi i powietrza istot azotnych i białkownatych, które są niezbędnymi do utrzymania życia zwierzęcego; — powtórnie zaś zielone części rośliny (chlorophyl) posiadają znów własność rozkładania kwasu węglowego (CO₂) wytworzonego tak przez proces życiowy ciał zwierzęcych, jakoteż powstającego w sposób rozliczny w przyrodzie przy utlenianiu się ciał martwych tj. przy paleniu, butwieniu, gniciu i t. p., w ten sposób, że zatrzymując węgiel (C), oddają atmosferze tlen (O) tak niezbędny znów do utrzymania życia ludzi i zwierząt. Do tego jednak ostatniego procesu potrzebują rośliny promieni słonecznych, gdyż tylko przy ich działaniu zieleń roślinna rozkłada w powyższy sposób kwas węglowy na dwa jego składowe pierwiastki.

Gdybyśmy więc byli w stanie oczami naszymi dojrzeć owe miliardy drobnych molekułów kwasu węglowego zawieszonych w powietrzu, tobyśmy widzieli, jak pod działaniem promieni słońca liście naszych roślin pochłaniają wszystkimi porami przyskórka te drobne cząsteczki kwasu węglowego, jak następnie pod działaniem chemizmu komórek, zielenią wypełnionych, następuje rozkład i jak znów te liście wydechają temi samymi porami odpowiednią ilość tlenu, zatrzymawszy wszystek węgiel. — Na tej zasadzie możemy więc uważać liście, a tem samem szczególnie lasy, za kolosalne fabryki tlenu, zaopatrujące nasz świat w ten niezbędny dla życia zwierzęcego składnik powietrza, a równocześnie za fabrykę tych ciał organicznych tak białkownatych, azotnych, jak

i węglików wodu (skrobia, cukier), które rośliny wytwarzają z przyswojonego sobie z powietrza węgla, łącząc go z pierwiastkami doprowadzanymi im z ziemi za pomocą korzeni. Nadto fabryki te nietylko, że wytwarzają te istoty konieczne dla życia zwierzęcego, ale tym procesem wytwarzania, uwalniają atmosferę z nadmiaru ciągle powstającego kwasu węglowego. Temu oczyszczaniu powietrza przez rośliny zawdzięczamy jedynie, że skład powietrza ziemskiego z biegiem lat nie ulega zmianie, ale stale zachowuje swój odwieczny stosunek mieszaniny gazów, zdolnych do oddychania. Czem szybszy wzrost rośliny, czem chętniej w niej przemiana pierwiastków, tem więcej zostaje za dnia pochłoniętego z powietrza kwasu węglowego, tem szybciej i więcej zostaje temu powietrzu zwróconą nazad ta ilość tlenu, jaką go pozabawiły procesa oddechania zwierzęcego, butwienia, gnicia, palenia itp.

W lesie jednak odgrywają się i inne procesa życiowe, wywierające wpływ na skład otaczającej atmosfery. I tak np. dowiedzionem jest, że wszystkie rośliny, zaczawszy od chwili kiełkowania aż do obumarcia oddychają, t. j. tak we dzień jak i w nocy chętnie pewną ilość tlenu z powietrza pochłaniają, część wytworzonych węglików wodu spalają, odpowiednią temu procesowi ilość kwasu węglowego wydechają. Proces ten więc jest wprost odwrotny poprzednio skreślonemu i wywiera też wpływ wprost przeciwny na skład powietrza, jednakże ilość wdechowanego tlenu i wydechowanego kwasu węglowego pozostaje o wiele w tyle poza ilością tlenu uwalnianego z kwasu węglowego przez zieleń roślinną. — Gdyby nie proces oddechania, nie mógłby powstać żaden pęczek, nie mógłby się wykształcić żaden liść, żadna gałązka, żaden korzeń, nie mógłby dojrzeć żaden owoc, nie mogłyby się rozmnożyć żadna komórka, gdyż tylko tlen wdechowy i ów opisany proces spalania węglików wodu, dostarcza tym procesom życiowym odpowiednich sił rozwojowych. — Ponieważ zaś pod wpływem światła słonecznego, a więc w dzień, rozkładanie kwasu węglowego i wydzielanie tlenu (assimilatio) przewyższa znakomicie proces oddechania, zaś w nocy istnieje tylko proces oddechania, zatem za dnia powietrze otaczające koronę drzew jest obfitsze w tlen, zaś uboższe

w kwas węglowy, w nocy zaś przeciwnie uboższe w tlen a bogatsze w kwas węglowy, niż powietrze w pewnej od lasu odległości. Powietrze leśne, znajdujące się pomiędzy ziemią a koroną drzewa, utracą w porze cieplej skutkiem odbywającego się procesu butwienia i gnicia obumarłych części roślinnych tlen, zaś otrzymuje w zamian kwas węglowy, przez co różnić się musi od bogatszego w tlen powietrza, otaczającego koronę drzew. — Na skład atmosfery lasów wpływa także znacznie wydzielanie pary wodnej przez liście drzew. Ilość wody dostarczanej tą drogą atmosferze jest wcale nie mała, gdyż według spostrzeżeń Hoehnela, jeden tylko rośły buk oddaje powietrzu przeciętnie dziennie około 60 litrów wody, a np. hektar lasu bukowego 115-letniego, dostarcza powietrzu dziennie w porze letniej około 26,000 litrów wody w postaci pary.

Gdyby nie stał na przeszkodzie ciągły ruch atmosfery ziemskiej, to wszystkie powyżej opisane właściwości leśnego powietrza nie trudno byłoby chemicznie udowodnić. Choć bowiem w lesie panuje nawet napozór zupełny spokój, to przecież na zasadach dyfuzji gazów panuje między warstwami powietrza ruch ciągły, którego chyżość oceniają w przybliżeniu na 0.5 metra na sekundę; chyżość ta przy lekkim powiewie wiatru dosięga już 1—2 m. na sekundę. Ruch ten powietrza między jego pojedynczymi warstwami tem szybciej następuje, im większe panują różnice w ciepłocie między powietrzem leśnym a powietrzem znajdującem się po za obrębem lasu. Czem las jest rzadszym, tem łatwiej prąd powietrza przedziera się między drzewami i koronami drzew, tem też chyższą będzie wymiana między pojedynczymi warstwami powietrza. Jednak nawet w najgęstszym lesie ta chyżość wymiany jest tak znaczną, że Ebermayerowi mimo wielokrotnych prób, ani razu się nie udało wykazać różnice w składzie chemicznym między powietrzem leśnym a powietrzem pól wolnych. (D. c. n.).

Drobne wiadomości.

Ryby w Amazonce. Najwięcej ryb zawiera rzeka Amazonka, a żadna z nich nie jest właściwa innym wodom słodkim. Profesor Agassiz znalazł na małej przestrzeni, liczącej zaledwie kilkaset jardów kwadratowych, 200 gatunków ryb, trzy razy więcej, niż na całej przestrzeni wód rzeki Missisipi. W samej Amazonce odkrył 2000 rozmaitych gatunków, z których znał zaledwie 150 przed rozpoczęciem tych badań. Zadziwiające odkrycia w wodach tej olbrzymiej rzeki są, jak sam powiada, „prawdziwym objawieniem dla nauki”. Przed stu laty, Linneuszowi znane było tylko 300 ryb na całej kuli ziemskiej; w roku 1840 kapitan Wilkes zgromadził 600 gatunków w podróży swej naokoło świata z trzema okrętami; Agassiz podczas pięciu miesięcy w samej Amazonce naliczył 1300 gatunków ryb, z których 1000 zupełnie sobie nieznanych. Vaca Marina, największa ryba wód słodkich i Acara, która wylęga swe małe w paszczy, znajdują się w Amazonce.

Magiczną siłę przypisuje dotychczas lud w niektórych krajach obrączce ślubnej. I tak np. w Anglii i Ameryce północnej przeciągają państwo młodzieńskie paski placka weselnego przez obrączkę i rozdają następnie obcym na weselu panom i kawalerom, ci zaś powinni położyć je pod poduszkę, gdy udają się na spoczynek, a wtedy z pewnością śni im się ich przyszły albo przyszła. Nadto woda deszczowa, natępiana w misce, w której leży na dnie obrączka ślubna, posiada siłę leczniczą. Zwyczaj noszenia obrączki na czwartym palcu pochodzi stąd, iż według wierzenia ludu, od palca tego idzie żyła aż do serca, na które w ten sposób oddziaływa siła magiczna pierścienka.

Tramwaje elektryczne wyrugują niebawem w Ameryce zupełnie z użytku konie. Bostońskie towarzystwo tramwajowe wystawiło właśnie na sprzedaż wszystkie swoje konie w liczbie przeszło 5000 i oświadcza, iż byłoby oszczędziło milion dolarów, gdyby uczyniło to przed rokiem. W piśmie *Electrical Engineer* Jan C. Henry stawia porównanie między lokomotywą a motorem elektrycznym, jako siłą pociągową na kolejach żelaznych; lokomotywa potrzebuje dziesięć kilo

MOTYL.

Arabeska Svatopluka Čecha.

(Ciąg dalszy).

Dziś mam wolne popołudnie, to też siedzę sobie wygodnie rozparty na miękiej kanapie, otulony w wygodny ciepły szlafrok — dar mojej drogiej dobrej żonki — i rozkoszuję się Darwinem.

Boski Darwin! Zdaje się, wiercie mi, iż obdarzony czarodziejskim wzrokiem przenika aż do środka ziemi, jedno jego spojrzenie wyczytało więcej w duszy przyrody niż tysiące uczonych przed nim oczu. Jak genialnymi błyskami ostatnia jego książka rozświetla tajemne życie roślin! Ah! jakże moja żona spojrzała brzydko, może się gniewa, że jej nie bawię.... Trzeba do niej przemówić.

— Posłuchaj kochanie, to cię zajmie, jesteś taką wielbicielką kwiatów. Wszak wiesz, że i rośliny mają swój ruch samoistny, nazywa się to *circummutatio*.

— O! jeżeli tylko to masz mi do powiedzenia, to lepiej czytaj sobie dalej! Czemużem nie wiedziała, że o niczem nie potrafisz myśleć tylko o tej głupiej przyrodzie!!

— Przecież wiedziałaś, że jestem profesorem nauk przyrodniczych. Toż jako taki przedstawiłem ci się od razu, pamiętasz, na balu kostiumowym, w pełnej zbroi zapalonego przyrodnika.

— To i cóż ztąd? Czyż dla tego masz mnie zatrapiać takimi rzeczami jak ta twoja *circum* — *mum*...

— *Circummutatio*. Przyznaję, że wyraz jest trochę, trochę chropawy, ale rzecz sama przepyszna. Ten dowolny ruch roślin, którym korzonki wyszukują sobie właściwe w ziemi miejsce, którym się wiotkie korzonki w górę wznoszą, którym liście — ot naprzykład akacyi w pewnych oznaczonych porach obracają się około swej osady.

— Widzisz, nawet akacje tańczą! Cała przyroda tańczy, tylko wy ani drgniecie jak Boży rok długi. Zapusty się kończą, a myśmy nigdzie, nigdzie nie byli. Dziś ostatni bal kostiumowy a ty nawet na tyle nie kochasz młodej żony, abys ją na tę zabawę zaprowadził. O! ja nieboga!

— Otóż macie! przekłeta *circummutacya*, ale bo i któż mógłby się spodziewać, że z tego niewinnego wyrazu ukrepi się bicz na nieszczęsnego małżonka; że przywiedzie on jej na myśl — bal kostiumowy! Żegnam was ciepły szlafroku, mięka kanapo i ty, spokojna nocy! Ale nie poddam się bez walki.

— Chciałabyś iść na bal? mordować się noc całą, ziewać słuchając głupich żartów — ah! rozmyślisz się jeszcze

węgli na godzinę, najlepsze zaś maszyny elektryczne nie potrzebują i dziesiątej części tego. P. Henry zachęca tedy usilnie do zastąpienia pary elektrycznością na kolejach żelaznych, zapewniając, iż mimo kosztów, jakie wywoła zmiana maszyn pociągowych, elektryczność wypadnie taniej niż para.

Na lasso. Szczególniejszego rodzaju pojedynek odbył się niedawno pod San Antonio w Meksyku. Dwaj pasterze krów, Corasso i Basso, pokłóciwszy się, wsiedli na swe konie, poczem uganiali się ze sobą nawzajem tak długo, póki Corasso nie zarzucił przeciwnikowi lassa na szyję i nie ściągnął go z konia, poczem włókł za sobą tak długo, póki nie wyzionął ducha. Corasso zbiegł następnie z Meksyku.

Poślubieni bezwiednie. Do pewnego kościoła prowincjonalnego w Anglii — po ogłoszeniu zapowiedzi — przybyła młoda para; zamiast jednak przystąpić do ołtarza, prosiła księdza, żeby chwilę poczekał. Zgodził się on na odłożenie ceremonii o godzinę, sądząc zapewne, że państwo młodzi oczekują przybycia jakiego krewnego.

Inny wszelako był powód zwłoki. Brat narzeczonego przyprowadził oblubienicę, ale owa niezbędna przy zaślubinach osoba, pan młody, jakoś się nie jawił. Cóż było robić? Nie chcąc — jak to objaśniał w następstwie — wracać z niczem do domu po odbyciu długiej drogi, brat oblubienicy wpadł na oryginalny pomysł, który uzyskał aprobatę oblubienicy. — Po godzinie daremnego czekania, w całej naiwności ducha przysiągł jej w imieniu brata miłość i wiary małżeńską.

Wielkie było zdziwienie obojga, gdy się dowiedzieli niebawem, że podobne kompromisy nie są tak niewinne, jak przypuszczali. — Wieść ta nie mówi, jak się bracia pogodzili.

Nieomylny znak. Chcąc poznać charakter żony, gdy wchodzisz do domu, patrz na jej męża; jeśli jest zazdrosny, musi być kokietką; jeśli jest smutny, musi być egoistką; jeśli jest niecierpliw, musi być upartą; jeśli jest szczęśliwy, musi być dobrą.

I to zaszczytem. Jeden z członków paryskiej akademii umiejętności zmarł w przejeździe w jakiejś mieścinie we Francji.

W pogrzebie uczestniczyła rada miejska, a nowy Demostenes, burmistrz tego miasteczka, tak rozpoczął swą przemowę nad grobem:

i zostaniemy w domu. Czyż to nie rozkosz siedzieć w zacisznym pokoju przy kominku i popijać herbatę — jeśli chcesz poczytam ci trochę, może jaką powieść.

— O dziwy! dobry mój mąż chce mi czytać? poraz to pierwszy za naszego małżeńskiego pożycia. Ot lepiej przyznaj się, że nie chcesz mi zrobić tej małej przyjemności — o Boże, Boże!

— Ależ zastanów się: wstęp, dorożka, kostiumy, garderoba itd. itd. wiele to trudów, co to za sumy takie głupstwo kosztować będzie!

— Gdybyś tylko chciał! to wszystko dałoby się łatwo do wieczora zrobić — co najważniejsze, to przecież mamy kostiumy z owego balu, pamiętasz? ja motyla, ty przyrodnika — są zupełnie jak nowe, trochę je tylko odświeżę, odprasuję, a nie wydamy na przebranie i grosza!

— Zostałem pobity, „skoro tak chcesz koniecznie, to pójdziemy!”

Obietnica balu odrazu jej humor zabarwiła na różowo, oczy jej błyszczą, śmieje się i szczebiocze: „Ach! przecieżeś ty dobry kochany mężusiu, ach jak się cieszę. Będę biegać tu i tam a ty mnie gonić będziesz — ciągle gonić z nastawioną siatką — jak wtedy kiedyśmy się poznali, pamiętasz, kiedyś to upadł — ha! ha! ha! jak to będzie zabawnie, jak to będzie pięknie!”

— Ano tak! pięknie! Bardzo pięknie, odpartem z cięż-

— Panowie! (pauza długa) — jedno tylko powiem...

— Panowie! (znów przerwa wiekowa) cóż miałem powiedzieć? (przesłanek minut 5). Ach! już wiem i mówię: Panowie! mąż znakomity wiedzą i dostojenstwem, jeden z nieśmiertelnych, zaszczycił nasze miasteczko, że w jego murach, nieśmiertelnym będąc, raczył umrzeć.

DROBIAZGI HUMORYSTYCZNE.

Wet za wet.

Ludwik XIV na schyłku życia lękał się śmierci i nie lubił, żeby mu o niej wspomniano. Widząc raz komendanta de Souvré cierpiącego na nieuleczalną chorobę, zapytał go:

— Nie wiele ci się już należy, komendancie; gdzie kazesz się pochować?

— U stóp waszej królewskiej mości — odrzekł Souvré.

W salonie.

Gość niewidomy odzywa się półgłosem do swojej sąsiadki.

— Pani A. ma prześliczne zęby.

— Istotnie. Ale jak pan możesz o tem wiedzieć?

— Słyszę, że śmieje się głośno już od godziny.

Ze skarbca prawd.

Ludzie dobrego serca podobni są do wielkich artystów, którzy nawet z lichego instrumentu potrafią piękne tony wydobyć.

Dziecięca naiwność.

Na wieczorku muzykalno-deklamacyjnym jeden z amatorów deklamuje z wielkim zapamiętaniem wiersz Mickiewicza:

„Zkąd Litwini wracają? Z nocnej wracają wycieczki“.

Ośmioletnia Mania do matki: Mamo, poco on się pyta, kiedy wie?

Skrupulatny pacjent.

— Ale, powiedzże mi ostatecznie, dlaczego odmawiasz X-owi satysfakcji?

— Dlaczego? Bo doktor zabronił mi wszystkiego, coby szkodzić mogło memu zdrowiu.

kiem westchnieniem. Postarałem się o wszystko. Bilety kupione, fiakier czeka... żona już stoi przedemną w motylim stroju, trzepocząc różowemi w ciemnomodre kółka skrzydełkami, poruszając z wdziękiem srebrnemi macadełkami i śmieje się wesoło z mego zielonego fraka, u którego nawiasem mówiąc zaszyła rękaw, z potwornej maski z wielkimi okularami, białego kastoru i poprzipinanych do niego motyli. Ale mnie zaczyna się kureczyć żołądek — jak wiecie obiadu nie jadłem a gonitwa za biletami i dorożką zaostrzyła mi jeszcze apetyt.

— Kolację przecież zjemy w domu żoneczko?

— Cóż za myśl? jakżebym mogła w tym stroju kręcić się koło kolacji, jeszczebym sobie popaliła lub w sosie powalała skrzydła.

Stało się! I oto jesteśmy na balu. Jaka pstrocizna, co za hałas, gwar, żarty bez dowcipu, śmiech bez przyczyny. W głowie mi huczy, żołądek kureczy się coraz bardziej. Naprawdę namawiałem żonę, abyśmy się najprzód posilili, ani o tem słyszeć chciała. Najprzód przejdźmy się trochę po sali, przypatrzmy się maskom a potem goń mnie, goń tak jak wtedy ze siatką w ręce i dopiero jak ci się uda złapać motylka, zasiądziemy do befsztyku i kufelka piwa.

(Dokończenie nastąpi).

V. Lista Gości zdrojowych w KRYNICY, przybyłych od d. 23 do 29 Czerwca 1891.

| L. p. | Imię, Nazwisko i Godność | Zkąd przybywa | Pomieszkanie | Osób |
|-------|---|---------------------------|--------------------------|------|
| 340 | Krakowska Meitla, kramarka, z matką | z Królestwa polskiego | pod Tygrysem | 2 |
| 341 | Eidler von Hortstein Lothar, c. k. Major | z Wiednia | „ 3 Różami | 1 |
| 342 | Ambroziewicz Onufry, jeneralny pełnomocnik dóbr hr. Romana Po- tockiego, z żoną i pokojową | z Pomarzan p. Złoczów | „ Białą Różą | 3 |
| 343 | Kwiatużyńska Julia, obywatelka | z Krakowa | „ Zamkiem Nr. 13 | 1 |
| 344 | Neuman Fani, kupcowa, z kucharką | z Baranowa | w Propinacyi | 2 |
| 345 | Neuman Süsla, kupcowa | „ | „ | 1 |
| 346 | Zaborski Józef, inżynier, z żoną | z Warszawy | w Willi białego orła | 2 |
| 347 | Beckert Franciszek, kupiec | z Wiednia | pod 3 Różami | 1 |
| 348 | Rosenbaum Rachela, handlarka | z Pilzna | „ Tygrysem | 1 |
| 349 | Diamant Elka, handlarka, z kucharką | „ | „ | 2 |
| 350 | Kanner Aron, kupiec, z żoną | z Mielca | „ „ | 2 |
| 351 | Gross Feiweł, kupiec z żoną | z „ | „ 3 Koronami | 2 |
| 352 | Dattner Józef, kupiec | z Krakowa | „ „ | 1 |
| 353 | Horowitz Sara, kramarka | ze Stryja | „ Koleją | 1 |
| 354 | Schwarzberg Zlate, kramarka | „ | „ „ | 1 |
| 355 | Roszbach Gusta, kupcowa | z Nowego Targu | „ „ | 1 |
| 356 | Lów Regina, kupcowa | z Nowego Sącza | „ „ | 1 |
| 357 | Okowicz Sali, kupiec | z Dalmacyi | w Propinacyi | 1 |
| 358 | Palletz Laura, żona c. k. kapitana intendantury | ze Lwowa | w Domu zdrojow. Nr. 8 | 1 |
| 359 | Rosieki Andrzej, emeryt, z rodziną | z Łodzi | pod Białą Różą | 3 |
| 360 | Waldman Juda, prywatny, z służącą | z Bendzina (Król. pol.) | u Abrahama Müllera | 2 |
| 361 | Dinstenfeld Ite, wyrobnica | z Potoka złotego (Kr. p.) | u Salamona Fabera | 1 |
| 362 | Kesler Gittle, wyrobnica | z Ustrzyk | u Abrahama Müllera | 1 |
| 363 | Käppler Moisia, żona piwowara, z synem i służącą | z Jaszczurowej | pod Akacją | 3 |
| 364 | Mikołajczyk Jadwiga, prywatna, z synem | z Krakowa | „ „ | 2 |
| 365 | Apterowa Salomea, żona budowniczego, z rodziną i służącą | „ | „ Opatrnością | 5 |
| 366 | Chojnowski Klemens, obywatel, z rodziną | z Ukrainy (Kr. pol.) | „ Akacją | 5 |
| 367 | Werner Aniela, obywatelka ziemska, z siostrą Ludwiką Zakrzewską | z Karsznic (Kr. pol.) | w Willi białego orła | 2 |
| 368 | Dmochowska Anna, obywatelka ziemska | z Królestwa polskiego | „ „ „ | 1 |
| 369 | Dr. Kieres Jan, c. k. wicesekretarz minister, w prez. rady ministrów | z Wiednia | w Pensyonacie dr. Ebersa | 1 |
| 370 | Topolnicka Marya, żona ekonomy | z Kozopiec p. Buczacz | pod Akacją | 1 |
| 371 | Silbiger Paulina, żona kupca, z dzieckiem i siostrą E. Tramerową i sł. | z Tarnowa | „ Opatrnością | 4 |
| 372 | Burzyńska Emilia, wdowa po prof. uniw. Jagiel., z kucharką | z Krakowa | „ Topolami | 2 |
| 373 | Jaskiewicz Wiktor, uczeń gimnazyalny | z Rzeszowa | „ Trąbką Nr. 14 | 1 |
| 374 | Renger Aleksandra, żona nadogrodnika | z Królestwa polskiego | w Willi ulana | 1 |
| 375 | Jeżyniec Malwina, gospodyni | z Żulina p. Stryj | pod Zamkiem Nr. 1 | 1 |
| 376 | Bornmüller Gertruda, prywatna, z córką | z Rosyi | „ „ „ 9 | 2 |
| 377 | Cziżek Bronisława, żona urzędnika pocztowego, z synem i siostrą | z Jarosławia | w Willi Bronisławy | 3 |
| 378 | Bauminger Salomea, żona przemysłowca, z siostrą Heleną Rechtman | z Krakowa | pod Turkiem | 2 |
| 379 | Kachane Anna, kupcowa | z Kołomyi | „ „ | 1 |
| 380 | Ostrożyńska Felicja, żona adwokata i profesora uniwersytetu | ze Lwowa | w Łazienkach borow. 2 | 1 |
| 381 | Salvador Arcangelo, kupiec z żoną | z Włoch | pod Potokiem | 2 |
| 382 | Süsswein S., bankier | z Przemyśla | „ Opatrnością | 1 |
| 383 | Jajus Olga, żona lekarza | z Sokala | „ Węgierską Koroną | 1 |
| 384 | Habermanowa Marya, żona aptekarza | z Suczawy | „ „ „ | 1 |
| 385 | Masłowska Antonina, żona inżyniera | z Sokala | „ „ „ | 1 |
| 386 | Czyżewska Zofia, córka po zmarłym oficerze, z siostrą | z Piotrkowa (Kr. p.) | „ Litwinką | 2 |
| 387 | Jegierek Jan, c. k. oficyał w ministerstwie spraw wewnętrznych | z Wiednia | w Romanówce | 1 |
| 388 | Lipschütz Moses, kupiec | ze Stryja | pod Turkiem | 1 |
| 389 | Grabowska Jadwiga, obywatelka, z siostrą | z Królestwa polskiego | w Willi tatrzańskiej | 2 |
| 390 | Wegner Stanisława, żona przemysłowca | z Warszawy | pod Cisem | 1 |
| 391 | Cieńska Modesta, córka właściciela dóbr | z Okna p. Kołomya | w Willi tatrzańskiej | 1 |
| 392 | Rott Franciszek, c. k. rachunk. rewident kraj. dyr. skarbu, z żoną | ze Lwowa | pod Pagatem | 2 |
| 393 | Tim Sara, kupcowa | z Libuszy | „ Węgrem | 1 |
| 394 | Reis Estera, prywatna | z Sanoka | „ „ | 1 |
| 395 | Trzeciecka Bronisława, kapitalistka, z siostrzenicą Maryą Doberską | z Warszawy | w Romanówce | 1 |
| 396 | Sperler Alter, rolnik | z Kreczowic | w Propinacyi | 1 |
| 397 | Lichtig Sara Etti, obywatelka, z posługaczka | z Dukli | pod Opatrnością | 2 |
| 398 | Lindenman Aron, wyrobnik | z Kozłowa | „ Koleją państ. | 1 |
| 399 | Bleiweis Sprincea, wyrobnica | z Mielca | u Rednera | 1 |
| 400 | Kampf Estera, wyrobnica | „ | „ | 1 |
| 401 | Schwarzbard Ruchla, krawczyni | z Rosyi | „ | 1 |
| 402 | Salamon Ette, krawcowa | z Żmigroda | pod Łososiem | 1 |
| 403 | Ausschnitt Wilhelm, przemysłowiec | ze Lwowa | „ „ | 1 |
| 404 | Lampel Toni, kupcowa | z Brodów | „ „ | 1 |
| 405 | Kaufman Matel, kupcowa | z Bolechowa | w Propinacyi | 1 |
| 406 | Wilgot Berta, kupcowa | „ | „ | 1 |
| 407 | Hirsch Dorota, właścicielka dóbr | z Galicyi | pod Turkiem | 1 |

| L. p. | Imię, Nazwisko i Godność | Zkąd przybywa | Pomieszkanie | Osób |
|---|--|-------------------------|--------------------------|----------------------|
| 408 | Bauminger Abraham, przemysłowiec | z Krakowa | pod Turkiem | 1 |
| 409 | Katz Mała, wyrobnicza | z Sieniawy | u Nadla | 1 |
| 410 | Pass Lea, wyrobnicza | z Leżajska | " " | 1 |
| 411 | Hittner Julia, żona rządecy dóbr | ze Stanisławowa | pod Wandą | 1 |
| 412 | Reisler Lora, żona kasyera | z Lubaczowa | " " | 1 |
| 413 | Klein Regina, kupcowa | z Krystynopola | " " | 1 |
| 414 | Walisz Zygmunt, właściciel realności | z Warszawy | pod Wisłą | 1 |
| 415 | Lichtenbaum Maksymilian, uczeń gimnazyalny | " " | " " | 1 |
| 416 | Pinko Jadwiga, żona profesora, z córkami | z Radomia (Król. pol.) | pod Cisem | 4 |
| 417 | Oettinger Helena, żona urzędnika, z dziećmi i boną | z Buzczin (Kr. pol.) | " Morskiem Okiem | 4 |
| 418 | Schwarzfeld Moritz, student | ze Lwowa | " Turkiem | 1 |
| 419 | Binder Eleonora, żona adwokata, z córkami | z Tarnopola | w Willi ulana | 3 |
| 420 | Hr. Poniński Walewski, właściciel dóbr, z synem | z Wołynia | na Wawelu | 2 |
| 421 | Krzyżanowska Ludmiła, obywatelka | z Cudzynów (Król. pol.) | w Willi tatrzańskie | 1 |
| 422 | Głowacka Marya, obywatelka | z Warszawy | " " | 1 |
| 423 | Walicka Wanda, obywatelka, z córkami | " " | w Zakładzie dyetet. | 3 |
| 424 | Judakowski Zygmunt, prywatny | " " | " " | 1 |
| 425 | Br. Diemar Laura, nauczycielka, z córką | z Wiednia | pod Zamkiem Nr. 4 | 1 |
| 426 | Hasel Friedrich, c. k. nadinżynier | ze Lwowa | w Domu zdroj. Nr. 8 | 1 |
| 427 | Bąkowski Aleksander, obywatel | z Warszawy | " " Nr. 23 | 1 |
| 428 | Listowska Marya, żona inspektora kolei państw., z córką i służącą | ze Lwowa | pod Orłem | 3 |
| 429 | Zegestowska Michalina, żona naczelnika sądow., z córką | z Rudek | w Łazienkach min. Nr. 3 | 2 |
| 430 | Krzyżanowski Aleksander, majster krawiecki, z pomocnikami | z Nowego Sącza | pod Potokiem | 5 |
| 431 | Sperber Perl, kupcowa | z Bolszowiec | w Propinacyi | 1 |
| 432 | Antler Nesze, " | z Monasterzysk | " " | 1 |
| 433 | Hirt Rozalia, właścicielka realności, z dzieckiem i służącą | z Jarosławia | pod Rybą | 3 |
| 434 | Habermanowa Marya, żona aptekarza | z Suczawy | " " | 1 |
| 435 | Zagórska Wilhelmina, żona po sekretarzu c. k. star., z córkami i sł. | z Podgórze | " Cisem | 4 |
| 436 | Emilewiczówna Flora, córka obywatela | " " | " " | 1 |
| 437 | Małetowa Kazimiera, żona przedsiębiorcy, z synami, bratową i sł. | z Tarnowa | " Morskiem Okiem | 5 |
| 438 | Kobylińska Pelagia, obywatelka, z siostrą | z Litwy | " Pagatem | 2 |
| 439 | Petelenz Marya, żona dyrektora gim., z siostrą Heleną Zawadilówną | z Sambora | w Domu zdrojow. Nr. 7 | 2 |
| 440 | Wierzbička Stanisława, właścicielka dóbr, z rodziną | z Królestwa polskiego | pod 3 Różami | 6 |
| 441 | Wierzbički Franciszek, właściciel dóbr | " " | " " | 1 |
| 442 | Zenowicz Karol, dyrektor cukrowni | z Rytwian (Kr. pol.) | w Pensyonacie dr. Ebersa | 1 |
| 443 | Adamski Tytus, c. i k. kapitan 57 pułku piechoty | z Krakowa | " " " | 1 |
| 444 | Geirin Cipre, kupcowa | z Tomaszowa | u Józefa Bermanna | 1 |
| 445 | Steinberg Ruchla, wyrobnicza | z Królestwa polskiego | u Samuela Brauna | 1 |
| 446 | Weishaus Regina, żona fabrykanta skór | ze Stanisławowa | pod Węgrem | 1 |
| 447 | Taler Riwka, kupcowa | z Głogowa | " " | 1 |
| 448 | Waks Aron, właściciel dóbr | ze Złoczowa | " " | 1 |
| 449 | Oberländer Berta, żona c. k. urzędnika | z Opawy | " " | 1 |
| 450 | Hellin Karolina, żona obywatela, z córką | z Rzeszowa | w Willi Białego Orła | 2 |
| 451 | Orłowska Leokadya, żona c. k. radcy namiest. i dyr. depar. rach. | ze Lwowa | pod Zieloną górą | 1 |
| 452 | Syrzistie Kamilla, żona starosty | z Czerniowiec | " " " | 1 |
| 453 | Bogucki Hilary, cukrownik | z Król. polskiego | w Domu zdrojowym 24 | 1 |
| 454 | Bojdecka Hermina, żona kontrolora kolejowego | ze Słotwin | w Alfredówce | 1 |
| 455 | Ryniewicz Katarzyna, żona kupca | z Mielca | " " | 1 |
| 456 | Banaszkiewicz Jan, obywatel | z Krakowa | pod Wisłą | 1 |
| 457 | Gardulska Bronisława, żona kupca, z córką | z Wiednia | w Willi Bronisławy | 2 |
| 458 | Olszański Maryan, urzędnik c. k. namiestnictwa, z żoną | ze Lwowa | pod Trąbką Nr. 10 | 2 |
| 459 | Bagniewski Stanisław, urzędnik Tow. kredyt., z rodziną | z Warszawy | " Cisem | 3 |
| 460 | Lill Anna, żona adwokata | ze Lwowa | " Rybą | 1 |
| 461 | Linden Elżbieta, żona generała | z Petersburga | " Góralem | 1 |
| | | | Razem rodzin | 122 osób 197 |
| Oprócz powyżej wyszczególnionych przybyło niekurujących się i przejezdnych rodzin | | | 11 osób | 29 |
| Suma poprzedniej listy rodzin | | | 427 osób | 824 |
| Ogólna ilość od 15 Maja do 29 Czerwca 1891 r. rodzin | | | | 560 osób 1050 |

Sprostowanie. W I Liście gości kuracyjnych w Krynicy pod L. p. 37 ma być: Jastrzębiec Jadwiga Wodzińska, żona sekretarza Towarzystwa zaliczkowego, z Sieniawy.

UWAGA. Wszelkie życzenia sprostowań uprasza się zgłaszać do biura c. k. Komisji zdrojowej w Łazienkach mineralnych.

Treść numeru: Kalendarz. — O znaczeniu higienicznem powietrza leśnego i lasu w ogólności, według prof. dra Ebermayera z Monachium. — Motyl. arabeska Svatopluka Cecha, przekład z czeskiego J. Grabowskiej (odeinek). — Drobne wiadomości. — Drobizgi humorystyczne. — Wiadomości urzędowe c. k. Zarządu zdrojowego w Krynicy. — Spostrzeżenia stacji meteorologicznej c. k. Zakładu zdrojowego w Krynicy od dnia 23—29 Czerwca 1891 r. V. Lista gości zdrojowych w Krynicy, przybyłych od dnia 23 do 29 Czerwca 1891. — Ogłoszenia.

ŻEGIESTÓW

Zakład zdrojowo-kąpielowy i klimatyczny, położony w uroczej górskiej dolinie, otwartej li tylko ku południowi, odznaczający się niezwykle czystym, górskim powietrzem.

Zródł najsilniejszej szczawy żelazistej, zalecany przez najznakomitszych lekarzy krajowych i zagranicznych, w słabościach nerwowych, osłabieniach żołądka, niedokrewności, żołądek, złozeniach odżywczych, gnileu krzywicy etc.

Zakład rozseła wodę mineralną na zamówienie, w paczkach po 40 flaszek w cenie 7 zlr. 50 et. loco stacya Żegiestów i półpaczkach 20 flaszek 4 zlr., przy czem uprasza się o dokładny adres i stacyę kolei odbioru, również woda znajduje się w aptekach i składach wód mineralnych.

Zakład posiada blisko 300 pokoi niedrogich i porządnie urządzonych, z uroczym widokiem na dolinę Popradu, dwie pierwszorzędne restauracye, salę balową, kryty chodnik, czytelną bibliotekę, muzykę miejscową, zabawy tygodniowe, wycieczki w uroczę okolice.

Od czterech lat służą do użytku Publiczności nowe łaźniaki, z wszelkim komfortem, według zasad współczesnej balneotechniki urządzone, i w tychże kąpiele mineralne gazowe, silniejsze, niż w innych pokrewnych zakładach krajowych i zagranicznych, według ulepszonej metody Schwarza, kąpiele borowinowe, znakomite i nadzwyczaj skuteczne kąpiele w Popradzie, równające się kąpielom morskim.

Pora kąpielowa trwa od 1 Czerwca do końca Września; w Czerwcu i Wrześniu mieszkania tańsze o jedną trzecią.

Ordynować będą lekarze: Dr. Kazimierz Zgórski i Dr. Włodzimierz Szczepański
Stacya kolei Tarnowsko-Leluchowskiej (przystanek), poczta i telegraf w zakładzie. Bliższych wyjaśnień udziela, zamówienia na mieszkania i wodę przyjmuje, oraz wszelkie interesa zakładu załatwia
Zarząd. 5 6

ZAKOPANE.

Zakład wodoleczniczy
na Klemensówce w Zakopanem

istniejący od lat 12-tu, z każdym prawie rokiem powiększa liczbę ubikacyj i uzupełnia urządzenia, jak tego wymaga postęp nauki higieny i terapii, i względ na wygodę gości kuracyjnych.

Wody źródlanej dostarcza obficie własny wodociąg Klemensówki, umebrowanie pokoi przyzwoite, łóżka z materacami i sprężynami, kuchnia w własnym zarządzie, odpowiada wszelkim wymogom. Środki lecznicze: hidroterapia, gimnastyka lecznicza z ortopedją, mięsienie, elektroterapia i hipnoza.

Ceny za kąpiele, stół i mieszkanie razem od 3 do 5 zlr. dziennie od osoby, wedle wyboru pokoju. Do dnia 15 Czerwca o 10% niższe. 5 6

Kierujący lekarz i właściciel zakładu Dr. Wenanty Piasecki.



ANASTAZY HOLIK

zegarmistrz

w Krakowie, ulica Szewska L. 7

poleca Szanownej Publiczności swój

Skład Zegarów i Zegarków

wszelkiego rodzaju, z najlepszych fabryk szwajcarskich i francuskich.

Przyjmuje także wszelkie naprawy i wykonywa je dokładnie, z poręczeniem.

Ceny najprzystępniejsze, rzetelna obsługa, ścisłe dotrzymywanie terminu, oznaczonego przy powierzeniu mu roboty.

Ceny zegarków:

złotych . . od zlr. 25 do 300

srebrnych od zlr. 8 do 50

niklowych od zlr. 5 do 20

SZKATULKI

grające melodie polskie, najstosowniejsze na podarki, znajdując się na składzie. 5

Krynicki Wyciąg (Ekstrakt) z igliwia świerkowego

na kąpiele — przez Wys. e. k. Ministerstwo dla handlu i przemysłu listem pochwalnym, i na Wystawie rolniczej Szląskiej w Cieszynie medalem odznaczony. — Doświadczenia, jakie od lat kilku w Zakładzie zdrojowym w Krynicy przez licznych i znakomitych lekarzy z pomienionym lekiem robiono, dostatecznie udowodniły, że tenże środek w rozlicznych cierpieniach da się z świetnymi skutkami zastosować, a mianowicie: 1) w bezgorączkowych postaciach żołądek, 2) w stępałości i obrzęknięciu stawów, 3) przeciw gośćcowi i dnie (artrytyzm) długotrwałej, 4) w wszelkich cierpieniach nerwowych, które z osłabienia pochodzą, 5) dla dzieci wątłej budowy ciała, a mianowicie chorobą angielską dotkniętych, 6) dla kobiet w słabościach macicznych, w formie nasiadowych kąpeli, 7) w niektórych cierpieniach skóry, jak liszaj, łupież itp., 8) w zastarzałych ranach, z których wydziela się uporezywie ropa cuchnąca.

Wyrób uskutecznia się w pracowni farmaceutycznej H. Nitribitta w Krynicy. — Składy: dla Warszawy u pp. aptekarzy: Dra Teodora Heinricha, H. Kucharzewskiego, Karola Lilpopa, Leonarda Ziemińskiego; dla Kijowa u aptecy p. Gustawa Seidla; dla Krakowa u p. J. Wentzla; dla Lwowa u p. Schubuta; dla Wiednia u p. Henryka Mattoniego. 5 15

CUKIERNIA i Główna Rządowa Restauracya

STANISŁAWA DIENSTLA

w „Domu Zdrojowym“ w Krynicy

poleca Szanownej P. T. Publiczności

Cukry, Czekoladki, Ciasta, Torty i Pierniki własnego wyrobu.
Potrawy i napoje najlepszej jakości.

Miód praśny, Cognac kuracyjny, WINA: Hiszpańskie, Węgierskie, Francuskie, Włoskie, Austriackie i Reńskie kuracyjne.

W sali restauracyjnej na pierwszym piętrze **Obiady Warszawskie Couvert z 6-ciu dań zlr. 1-50**
od godz. 12 do 3 codziennie dostać można.

W parku pod kręgielnią **Mleczarnia wzorowa**,
Kawa, Herbata, Mleko kwaśne i wszelkie Chłodniki

po cenach nader przystępnych. 5 15

Podwójnej buchalterji, rachunkowości kupieckiej, prawa wekslowego, pisma kaligraficznego i nauki języka niemieckiego udziela listownie za niską zapłatą w ratach miesięcznych Pierwszy Kupiecki Instytut Naukowy **Jul. Morgensterna**, nauczyciela umiejętności handlowych w Magdeburgu, Jacobsstrasse 37. — Proszę żądać prospektu i informacyi Nr. 1, które przesyła się do przejrzania *darmo i oplatnie*. 1 1

C. K. ZAKŁAD ZDROJOWY

KRYNICA (w Galicyi)

najobfitsza szczawa żelazista

Położenie górskie w Karpatach 590 metr. nad p. m. — Od stacji kolejowej godzina drogi, znakomicie utrzymanej.

Srodki lecznicze: Obok klimatycznych warunków, kąpiele mineralne żelaziste, nader obfitujące w kwas węglowy, ogrzewane metodą Schwarza (w roku 1890 wydano ich przeszło 35.000). — Kąpiele borowinowe, parą ogrzewane (w roku 1890 wydano ich 14.000). — Dotychczasowa ilość gabinetów w łaźniach mineralnych została pomnożoną, połowa gabinetów w łaźniach borowinowych ogrzewa się parą, dalej picie wód Krynickiej i Słotwińskiej, żentycy, kefiru, — gimnastyka w nowym na ten cel w parku urządzonym budynku i t. d.

Mieszkania: Przeszło 1400 pokoi z większym i mniejszym komfortem umeblowanych, z pościelą i usługą, po większej części zaopatrzonych w piece. — Hotel „pod Trzema różami” i dom gościnny „pod Zamkiem” służą do tymczasowego umieszczenia osób świeżo przybywających. — W Maju, Czerweu i Wrześniu ceny pomieszczeń jakoteż kąpiele są niższe.

Spacery: Wielki park świerkowy z wygodnymi ścieżkami, licznymi ławkami i miejscami do spoczynku i zabaw, rozliczne bliższe i dalsze spacery po równi i po górach, wycieczki w uroczą dalszą i bliższą okolicę.

Zaspokojenie potrzeb i rozrywki: Kilka restauracji, kilka mleczarni, dwie cukiernie, wspaniały dom zdrojowy z salami balowymi, restauracja, salą bilardową i dla gier, kregielnia, kasyno, dwie wypożyczalnie książek, teatr ze Lwowa, orkiestra zdrojowa A. Wronskiego od 21 Maja, dwóch fotografów, sklepy i rękodzielnicy wszelkiego rodzaju z głównych miast przybywającej itd. Przechodzą stale przez cały sezon ordynującego lekarza rządowego Dra **Kopffa**, praktykuje siedmiu lekarzy. Frekwencya roczna wynosi przeszło 4500 osób.

5 15

W samem zdrojowisku znajduje się według najnowszych zasad umiejętności urządzony:

C. K. ZAKŁAD WODOLECZNICZY (HYDROPATYCZNY)

pod kierunkiem specjalisty Dra Ebersa.

W roku 1890 wykonano 24.000 procedur hydropatycznych. — Osoby, leczące się w c. k. Zakładzie wodoleczniczym, mogą znaleźć pomieszczenie w świeżo otwartym prywatnym pensjonacie Dra Ebersa, zastosowanym do potrzeb hydropatii.

Sezon otwarty **od 15 Maja do końca Września**. Na żądanie udziela wyjaśnień c. k. Zarząd zdrojowy w Krynicy.

Józef Rudnicki, Kraków

Rynek Główny, Hotel Drezdeński

Pierwszorządny Magazyn Nowości

polecą na sezon letni:

RAKIETY.

BALONY.

Buciki damskie i męskie.

Paski damskie i męskie.

Bluzki damskie i Koszule męskie.

Etuisy od 35 do 70 zhr.

Parasole chińskie ogrodowe (bal-dachimy) od 3 do 15 zhr.

Płaszczki tureckie do kąpiele, prześcieradła, ręczniki, rękawiczki i gąbki.

Płaszczki gumowe jedwabne damskie i męskie.

Kalosze rosyjskie letnie, damskie i męskie.

Pledy i kapelusze angielskie.

Bieliznę męską w najlepszym gatunku, kornierzyki, mankiety, skarpetki i chustki.

Fabryczny Skład najlepszych Rękawiczek.

Wielki wybór najnowszych krawatek 5 15

i wiele innych modnych towarów.

WODY MINERALNE KRYNICKIE

okazały się na podstawie dłuioletnich doświadczeń nader skutecznymi:

1. W niedokrewności u dzieci dotkniętych krzywicą kośćca (Rachitis), tudzież zółzami (Scrophulosis).
2. W przewlekłych nieżytych przewodu pokarmowego, połączonych z uporczywą biegunką, tak często trudnych do usunięcia, zwłaszcza u dzieci wątłych.
3. W neurasthenii, — osłabieniu nerwowem, — połączenia wapna, obok soli żelazawych, wpływają znakomicie na ogólny stan chorego, jak to stwierdziło wielu nowszych neuropatologów.
4. W pomazaniach nocnych, nasieniotoku i t. p., jeżeli zbroczeniom tym towarzyszy niedokrewność i rozdrażnienie nerwowe.
5. Przeciw Blednicy (Chlorosis) i Białaczce (Leukaemia) powszechnie znana jest znakomita działalność wody krynickiej ze zdroju „Głównego“.
6. W nieżytych przewlekłych pęcherza i miedniczek nerkowych, w przewlekłym zapaleniu nerek, wody krynickie okazały się nader skutecznymi.
7. Woda ze zdroju slotwińskiego (szczawa magnowo-żelazista, lekko rozwalniająca), znakomicie działa jako środek dyjetetyczny (podawana zamiast zwykłego napoju, z małym dodatkiem wina lub sama) we wszystkich stanach niedokrewności i osłabienia, szczególnie w następstwie cierpienia narządu płciowego u kobiet.

5 15

Zamówienia na rozsełkę wód mineralnych krynickich przyjmuje C. K. ZARZĄD ZDROJOWY W KRYNICY.